

OD REDAKTORA NAUKOWEGO

Po raz kolejny przypadł mi zaszczyt redagowania, tym razem już 19 tomu (2016) cyklicznie ukazujących się „Humanistycznych Zeszytów Naukowych – Prawa Człowieka/Humanistic Scientific Fascicles – Human Rights” (HZNPC/HSFHR).

Tradycyjnie już numer ten składa się z wyraźnych części, tj. artykułów, recenzji i not bibliograficznych, glos oraz sprawozdań. Obejmuje 16 wyselekcjonowanych i podwójnie recenzowanych artykułów oraz 2 sprawozdania, recenzję oraz glosę. Niestety i tym razem nie pojawiły się żadne publikacje studenckie, choć zauważyć należy coraz większe zainteresowanie publikowaniem w czasopiśmie doktorantów i praktyków. Mam nadzieję, że w przyszłości studenci przejawiają większą aktywność.

Niemniej jednak – w mojej i recenzentów ocenie – jest to ponownie numer bardzo interesujący, po raz kolejny wzmacniający pozycję Humanistycznych Zeszytów Naukowych Prawa Człowieka/Humanistic Scientific Fascicles Human Rights.

Karol Bator z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach w tekście pt. *Licencje przymusowe na patenty medyczne jako prawne narzędzie ochrony zdrowia* omawia instytucje licencji przymusowej w zakresie wynalazków medycznych (w tym leków), do których dostęp jest niewystarczający lub wręcz niemożliwy. Autor analizuje ochronę życia i zdrowia ludzkiego jako podstawowe prawa człowieka oraz przybliża pojęcie wynalazku medycznego, a także przesłanki uzasadniające wkroczenie przez państwo w zakres praw podmiotowych twórcy (wynalazcy) i ograniczenie mu patentu na wynalazek, którego zadaniem jest ochrona zdrowia czy życia ludzkiego.

Władysław Fedorenko z Narodowej Akademii Administracji Państwowej przy Prezydencie Ukrainy i Wołodimir Krawczuk z Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w artykule

pt. *Polityczne prawa i wolności człowieka i obywatela w Ukrainie: pojęcie, rodzaje, charakterystyka* omawiają istotę i treść politycznych praw i wolności człowieka w Ukrainie w realiach konstytucyjnych.

Z kolei Wojciech Filipkowski, reprezentujący Uniwersytet w Białymstoku, w interesującym tekście pt. *Analiza proponowanych zmian w polskim systemie pozbawiania owoców przestępstwa. Wybrane zagadnienia* przedstawia analizę regulacji odnoszących się do nowych instytucji: przypadku składników i praw majątkowych przedsiębiorstw oraz przypadku rozszerzonego bez wyroku skazującego, wskazując na szereg uchybień związanych z techniką legislacyjną, a odnoszących się do użytych w projekcie sformułowań.

Beata Gajek-Dyl z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach w opracowaniu pt. *Znaczenie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w procesie ochrony interesów finansowych obywateli Unii Europejskiej* prezentuje rolę Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w procesie ochrony interesów finansowych obywateli Unii Europejskiej, przypominając, że w ramach rozwoju integracji europejskiej, a także wobec coraz większych środków finansowych pozostających w gestii Wspólnot, pojawiła się potrzeba ustanowienia pewnych regulacji służących kontroli dysponowania tymi środkami.

Sabina Grabowska z Uniwersytetu Rzeszowskiego w artykule *Odpowiedzialność Prezydenta Macedonii za delikt konstytucyjny* dokonuje analizy przepisów w tym zakresie. Wskazuje, że prezydent Macedonii za popełnienie deliktu konstytucyjnego odpowiada przed Sądem Konstytucyjnym. Wniosek w tej sprawie może złożyć grupa parlamentarzystów, a w stan oskarżenia stawia go parlament. Jeśli Sąd Konstytucyjny uzna zasadność zarzutów przedstawionych w akcie oskarżenia, to prezydent zostaje złożony z urzędu.

Anna Hadała, również reprezentująca Uniwersytet Rzeszowski, w tekście pt. *Nieważność nabycia nieruchomości przez cudzoziemca* omawia przypadki wadliwości czynności prawnych oraz wskazuje ich rodzaje. Omawia także skutki wynikające z braku wymaganego zezwolenia oraz braku spełnienia pozostałych warunków, a także pozostałe przypadki wadliwości nabycia nieruchomości przez cudzoziemca.

Emilia Jurgielewicz-Delegacz z Uniwersytetu w Białymstoku w artykule pt. *Osoby niepełnosprawne – w tym niewidome i słabowidzące – jako uczestnicy ruchu drogowego*, powołując się na prospołeczną politykę wyrównywania szans, opisuje prawa i obowiązki osób niewidomych i sła-

bowidzących uczestniczących w ruchu drogowym oraz utrudnienia, jakie w nim napotykają.

Krzysztof Kadys z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach w tekście pt. *Działalność Rady Europy w zakresie bezpieczeństwa ekologicznego jako element systemu międzynarodowej ochrony środowiska* podejmuje próbę wskazania, jak wygląda aktualny stan standardów w obszarze bezpieczeństwa ekologicznego wypracowany w systemie regionalnym oraz przedstawia główne kierunki działań Rady Europy mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego.

Tomasz Moll z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfatego w Katowicach w artykule pt. *Zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego w drodze ustawy. Wybrane zagadnienia* dokonuje analizy zadań publicznych wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego, określanych jako zlecone w kontekście regulacji zawartych w Konstytucji, Europejskiej Karcie Samorządu Lokalnego oraz w samorządowych ustawach ustrojowych, oraz podejmuje próbę uchwycenia istoty zadań zleconych, cech wspólnych, a także różnic między zadaniami zleconymi a własnymi oraz problematykę odpowiedzialności za realizację zadań zleconych.

Z kolei Grzegorz Ociecek z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, reprezentujący także Centralne Biuro Antykorupcyjne, w interesującym tekście pt. *Przyczyny rozwoju przestępczości w Polsce z uwzględnieniem przestępczości o charakterze narkotykowym*, popartym wiedzą praktyczną uzupełnioną o słownik slangu narkotykowego, analizuje zagadnienia związane z przestępczością zorganizowaną w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem przestępczości o charakterze narkotykowym, konstruując także wnioski związane z potrzebą podjęcia działań zarówno ze strony instytucji państwowych, jak też instytucji pozarządowych w zakresie zwalczania tego rodzaju przestępczości.

Justyn Piskorski z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu w artykule pt. *Zniewaga gestem* wskazuje, że „prawo operuje słowem, gest emocją” a emocja – doznana obraza, staje się źródłem odpowiedzialności karnej. Omawia wątpliwości i tendencje z tym związane.

Katarzyna Płonka-Bielenin z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfatego w Katowicach w artykule pt. *Ograniczenia praw o wolności jednostki w aspekcie zarządzania kryzysowego (Restrictions of Fundamental Rights and Freedoms in the Light of the of Crisis Management)*, analizując ustawę o zarządzaniu kryzysowym,

stwierdza (i omawia) mogące wystąpić ograniczenia dotyczące wolności poruszania się, wolności organizowania i uczestnictwa w zgromadzeniach pokojowych, wolności osobistej obywateli podlegających ewakuacji, ograniczenia prawa własności oraz wolności prowadzenia działalności gospodarczej.

Bartosz Płotka, reprezentujący Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, w tekście pt. *Substancjalne krytyki koncepcji praw człowieka (Substantive Critiques of the Human Rights Concept)* wskazuje, że już pierwsze regulacje prawne dotyczące praw człowieka podlegały krytyce, omawia i analizuje krytyki substancjalne jako postrzegające koncepcję praw człowieka jako niemożliwą do naprawienia, pomyłką i złą w samej swojej istocie, a więc konieczną do odrzucenia.

Wojciech Świąch z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w artykule *Walka Václava Havla o prawa człowieka po 1989 roku* ukazuje zaangażowanie Václava Havla w walkę o ochronę praw człowieka, która nie zakończyła się wraz z upadkiem komunizmu w Czechosłowacji, daleko wykraczając poza Republikę Czeską i wzbudzając niekiedy spore kontrowersje.

Leszek Wieczorek – piszący te słowa reprezentant Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach – w swoim tekście pt. *Przystosowanie do życia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej po jej opuszczeniu* prezentuje prawne formy opieki zastępczej w Polsce. Omawia instytucjonalne i rodzinne formy tej opieki oraz zasady dotyczące usamodzielniania osób je opuszczających. Prezentuje przy tym wyniki badań przeprowadzonych w Bytomiu na populacji 100 usamodzielnianych wychowanków, opisując sytuację pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej po jej opuszczeniu, umiejętności dnia codziennego, kontakt z instytucjami oraz urzędami, okres pobytu w pieczy zastępczej, zatrudnienie usamodzielnianych, sytuację mieszkaniową, źródła i wysokość dochodu oraz sytuację zawodową i gospodarowanie dochodem przez usamodzielnianych, a także pracę w wyuczonym zawodzie.

Ostatni artykuł to tekst Iwony Wrońskiej z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach pt. *Ochrona Praw Człowieka w Kanadzie: kwestia zaginionych i zamordowanych kobiet ludności rdzennej (Human Rights Protection in Canada: Case of Missing and Murdered Aboriginal Women)*, która opisuje rozbudowany w Kanadzie system ochrony praw człowieka i analizuje kwestie naruszenia przez Kanadę zobowiązań mię-

dzynarodowych z perspektywy zaginionych i zamordowanych kobiet ludności rdzennej.

Całość numeru uzupełnia dokonana przez Leszka Wieczorka recenzja książki Grzegorza Krawca pt. *Koncepcje płci człowieka a prawo administracyjne* oraz sprawozdania z dwóch konferencji i dwie glosy.

Wydaje się, że również i tym razem warto wyrazić nadzieję, iż kierowane do Szanownych Czytelników w niniejszym numerze „Humanistycznych Zeszytów Naukowych – Prawa Człowieka/Humanistic Scientific Fascicles – Human Rights” artykuły, glosy i recenzje oraz sprawozdania spotkają się (tak, jak to było w przypadku poprzednich numerów) z zainteresowaniem i będą stanowiły asumpt do dalszych rozważań i dociekań naukowych.

Leszek WIECZOREK

FROM SCIENTIFIC EDITOR

I have the honor to edit the 19th (2016) volume of “Humanistic Scientific Fascicles – Human Rights” (HSFHR).

Traditionally this issue comprises clearly distinctive parts: articles, commentaries, bibliographic notes, glosses and reports. The issue contains 16 selected and commented twice: articles, 2 reports, commentaries and a gloss. Unfortunately we do not have this time again students’ papers, however, we have more interest from PhD holders and practitioners. I hope that in future students will be more active.

Nevertheless – the commentators and myself are of the opinion – that this issue is very interesting what strengthens the position of Humanistic Scientific Fascicles Human Rights.

Karol Bator from Jan Kochanowski University in Kielce publishes text “Compulsory licenses for medical patents as a legal tool for the protection of life and health”. It discusses compulsory licenses for medical inventions (including medicines) access to which is either insufficient or impossible. The author analyzes protection of life and health as a basic human right and a concept of a medical invention and the premises for intervention by the state addressed at the rights of an author (inventor) and aimed at limitation of patent for an invention designed to protect human health or life.

Vlad Fedorenko from the National Academy of State Administration by the President of Ukraine and Volodymyr Kravchuk from East-European National University present the article “Political rights and freedoms of people in Ukraine: concept, kinds, description”. It presents the essence and maintenance of political rights and freedoms of people in Ukraine in constitutional realities of contemporaneity.

Next is Wojciech Filipkowski representing the University of Białystok in a very interesting text “The analysis of proposed changes in the system responsible for depriving criminals of criminal proceeds. Selected issues”.

It presents analysis of of new institutions: the forfeiture of enterprise's components and property rights as well as the extended confiscation without conviction. It points to a number of shortcomings associated with the legal technique and relating to the wording used in the project.

Beata Gajek-Dyl from Jan Kochanowski University in Kielce publishes work "The importance of the European Court of Auditors in the protection of the financial interests of EU citizens". It discusses the role of the European the Court of Auditors in the EU's Institutional framework in the process of protection of financial interests of EU citizens and reminds that within the progress of European integration and in view of the increasing financial means within the disposition of the Community, there is need to set up certain regulations aimed at the control of utilization of such funds.

Sabina Grabowska from Rzeszów University presents the article "Responsibility of the President of Macedonia for constitutional delict". She analyses the Macedonian legal regulations concerning this topic. She indicates that the President of Macedonia for committing a constitutional delict is responsible before the Constitutional Court. The proposal in this regard may be submitted by a group of parliamentarians and parliament puts indictment. If the Constitutional Court decides the merits of allegations made in the indictment, the president shall be deposited from the office.

Anna Hadała, also representing Rzeszów University publishes text "Invalidity of the purchase of real estate by a foreigner". It presents the cases of defective legal actions and I will show their types. It also deals with the consequences resulting from the lack of the required permits and the lack of fulfillment of other conditions as well as other cases of failure of the acquisition of real estate by a foreigner.

Emilia Jurgielewicz-Delegacz from Białystok University has delivered an article "Disabled persons – blind and with vision-impaired persons – as participants of traffic". It refers to social policy of equal opportunity and describes the rights and duties of the blind and vision-impaired persons involved in road traffic and the difficulties which they encounter.

Krzysztof Kadys from Jan Kochanowski University in Kielce delivered a paper "Council of Europe activities in the field of environmental safety as an element of the international system of environmental protection". It is an attempt to indicate what it the current status of standards in the area of environmental safety worked out in the regional system and presents main directions of activities of Council of Europe aimed at delivery of environmental safety.

Tomasz Moll from Górnośląska Trade High Academy of Wojciech Korfanty in Katowice presents an article “Tasks assigned to local municipalities – selected issues”. He analyses public tasks performed by local municipalities specified as “assigned” in context of regulations contained in the Constitution, European Local Municipalities Card and laws on local municipalities. He tries to identify what is the core of such assigned tasks, common criteria and differences between assigned tasks and own tasks and liability for performance of assigned tasks.

Then Grzegorz Ociecek from Silesia University in Katowice representing also Central Anticorruption Biuro presents an interesting text supported with practical knowledge “The reasons of organized crime development in Poland with a particular focus on drug crimes”. He formulates conclusions connected with the need to undertake actions also by public institutions as well as non-governmental institutions within the field of fighting such crimes.

Justyn Piskorski from Adam Mickiewicz University in Poznań publishes the article “Insulting with a Gesture”. He points out that “the law works with words, while the gesture operates with emotions”. Then the emotion – experienced insult, becomes a source of criminal liability. The author discusses doubts and tendencies in this area.

Katarzyna Płonka-Bielenin from Górnośląska Trade High School of Wojciech Korfanty in Katowice has delivered a text “Restrictions of fundamental rights and freedoms in the light of the of crisis management”. She analysis the law of crises management and describes the limits to freedom of movement, assemblies, personal freedoms of persons being evacuated, limitations to ownership right and freedom of conducting business activity.

Bartosz Płotka representing Mikołaj Kopernik University in Toruń presents “Substantive Critiques Of The Human Rights Concept”. He shows that already first regulations regarding human rights were subject to criticism and he analysis substancial criticism as perceiving the concept of human rights impossible to remedy, incorrectable and wrong in their basis – so necessary to be rejected.

Wojciech Świąch from Kraków Academy of Andrzej Frycz Modrzewski publishes a text “Vaclav Havel’s Fight...”. It is about the fight for the human rights after 1989 where Vaclav Havel was engaged in protection of human rights. That fight has not finished with the collapse of the

communism in Czechoslovakia, reaching far beyond Czech Republic and raising sometimes many controversies.

Leszek Wieczorek, who writes these words and represents Jan Kochanowski University in Kielce presents text “Adaptation to life of adults raised by foster families or institutional family houses”. It is about legal forms of foster care in Poland. The author talks about institutional and kinship family forms of such case and rules for getting young adults leaving such care into their self-sustainability. The articles presents results of research conducted in Bytom over 100 pupils that were let towards the self-sustainability, describes situations in which young adults raised by foster families find themselves right after leaving such foster families, abilities to run daily errands, contacts with institutions and offices, period of living with a foster family, employment for such people, they accommodation/housing situation, sources and level of income, their profession and ability to manage their income.

The last article is by Iwona Wrońska from Jan Kochanowski University in Kielce “Human Rights Protection In Canada: Case Of Missing And Murdered Aboriginal Women”. It describes a long recognized tradition of protection of individuals’ freedom in Canada and analysis issues of breaching by Canada its international obligations from the perspective of aboriginal missing and murdered women.

The issue is complemented by a commentary on a book by Grzegorz Krawiec “Concepts of sex and administrative law” written by Leszek Wieczorek and reports from two conferences and two glosses.

A hope may be expressed that this issue of “Humanistic Scientific Fascicles – Human Rights” with the articles, glosses and reports will find interest of our readers (as it was in case of previous issues) and will be generating further scientific work and analysis.

Leszek WIECZOREK